

Сільський театр. №07 — Театр Березіль

Ель-Бе

1926

Exported from Wikisource on 07/21/17

ТЕАТР „БЕРЕЗІЛЬ“

Знайомство читача „Сільського Театру“ з сучасними театральними організаціями ми не випадково починаємо з „Березоля“.

Серед інших українських театрів, „Березіль“ займає чільне місце своїм яскравим революційним обличчям і твердою художньою установкою. Він перший колись викинув з української сцени козацько-націоналістичну романтику та побутово-етнографічний натуралізм, ставши на шлях творення близького сучасності революційного театру.

Кожен рік роботи „Березоля“ знаменував нові досягнення й перемоги на полі театральному. Він виростав і міцнів поруч з іншими революційними здобутками культури.

Формально початок „Березоля“ припадає на 33 березня 1922 року, коли засновано першу театральну майстерню^[1]. Від того часу слід позначити такі шаблі його розвитку:

В жовтні 1922 року — дебют з постановкою „Жовтень“, того ж року засновано театральні майстерні—2-у і 4-у в м. Києві

(2-а—Театр для дітей, а 4-а—Взірцевий театр), 3-ю в Білій Церкві, і 5-у в м. Барішполі, та організовано режисерську лабораторію при першій майстерні. Крім того, мистецьке об'єднання „Березіль“ видавало журнал „Барикади Театру“ і заснувало театральний музей.

Агітаційний характер перших своїх постановок „Жовтень“ і „Рур“ —Березіль поглиблює в третій постановці—„Газ“ Кайзера. Виступаючи співцем індустрії з позначенною вже класово—пролетарською ідеологією. 1923-24 роки позначаються закріпленням і розвитком постановочних принципів „Газу“ в „Машиноборцях“ і „Джимі Гігінді“. Поруч з дальшою експер і ментальною^[2] роботою за цей сезон театр виготовив, ще: „Нові Йдуть“, „Людина—Маса“, „Протигази“, „Магбет“, та поновив „Гайдамаки“.

Наступного сезону 1924-25 року, коли виникла потреба на сучасну комедію „Березіль“ дав переробки старих побутових комедій „Пошились у дурні“, та „За двома зайцями“ і сучасну „Секретар профспілки“. На цей сезон припадає й початок науково—дослідчої роботи, що її провадив театр по відповідних станціях.

На решті за останній сезон роботи в Києві театр переглядав свої досягнення, випробовуючи на них молодих режисерів вихованців „Березоля“ в постановках. „Комуна в степах“, „Жакерія“, „Шпана“. Цей 4-х річний шлях ставить „Березіль“ на перше місце в справі розвитку української театральної культури. Своїми Іб-ми постановками він виявив міцний зв'язок з пролетарським глядачем і виховав на нових засадах

кадр режисерів і акторів. Він став школою радянського театру, давши сучасному українському театрові групу молодих режисерів.

Револьюційні заслуги театру „Березіль“ полягають найперше в тім, що він зрозумів непридатність старої театральної форми, що базувалася на грі поодиноких акторів. Постановки його будуються на узагальненні психології людей, їх пристрастів, моралі, соціальних взаємин то що. Театральне дійство в його не індивідуальна драма, трагедія чи героїзм, а суспільний процес з масовим драматизмом, і героїкою. Досягає цього театр тим, що висуває в постановці героїчні соціальні і психологічні моменти. Цеб-то не копіює в постановці життя, а окремі житьові факти й явища загострює, щоб надати їм масовости та загально-громадського значіння, роблячи зі звичайних людських переживань масові почуття радість, гнів, обурення то-що.

Для такої трактовки п'єс зрозуміло потрібні й інші способи акторської гри, не схожі на звичайне поведження людей в житті. Рухи, жести, міміку й голос, театр динамізує, скупчуючи житьові факти і подаючи їх умовно. Бо тільки, в такий спосіб посиленні й підкресленні почуття та героїка дійових осіб, переконують глядача в житьовій правді.

Теж саме театр робить і з комедійним матеріалом, згущуючи й загострюючи комедійні ситуації—умовним підкресленням рухів, жестів, міміки, гриму, строю, бутафорій, обстанови то-що. Замість

безсилю для цього старих театральних прийомів приходять тут під час на допомогу театрові прийоми цирку й кіно, якими він широко користується в своїх постановках.

Ідеологічно-художня установка театру цілком тотожна з розвитком його театральної форми. Форму „Березіль“ не мислить чимсь самоцільним,

а використовує її для відтворення на театрі масових життьових процесів та соціальних явищ.

В цій „Березіль“ веде перед на Україні і різниться від усіх інших наших театрів — і старіших і молодших за нього.

Ель-Бе.

Примітки

1. ↑ А фактично він розвинувся і виріс з „Молодого Театру“ заснованого Лесем Курбасом, нині Народнім Артистом Республіки—в 1917 році. Основне ядро 1-ої майстерні Березоля організовано з режисерських й акторських сил Молодого Театру.
2. ↑ Експериментальний—досвідний.

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](#)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](#)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](#)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Arxivist
- Artem.komisarenko

-
1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)
  2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
  3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)

4. [↑](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium) <http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium>